

KENYATAAN MEDIA BERSAMA

Untuk Siaran Segera

Maklum Balas Kepada Jawatankuasa Pilihan Khas Parlimen Mengenai Pemisahan Fungsi Peguam Negara-Pendakwa Raya Ketengahkan Empat Aspek Penambahbaikan

Kuala Lumpur, 2 April 2026: Cadangan pemisahan peranan Peguam Negara dan Pendakwa Raya, melalui pengenalan Perkara 145A dan 145B Perlembagaan Persekutuan, merupakan peluang penting untuk memperkukuh kebebasan pendakwaan, mengurangkan risiko campur tangan eksekutif, dan memulihkan keyakinan awam terhadap sistem keadilan jenayah.

Kami, organisasi masyarakat sivil yang menandatangani kenyataan ini, menyambut baik pengenalan Rang Undang-Undang Perlembagaan (Pindaan) (No. 2) 2026 (“RUU”) sebagai satu langkah penting ke arah reformasi institusi yang telah lama dinantikan di Malaysia. Wakil kami telah dijemput menghadiri sesi libat urus bersama Jawatankuasa Pilihan Khas (JKPK) Parlimen mengenai Pindaan Perlembagaan berkaitan pengasingan peranan Peguam Negara dan Pendakwa Raya untuk memberikan pandangan dan maklum balas berkenaan RUU ini.

Namun, analisis terhadap kandungan RUU menunjukkan wujud beberapa kelompongan dan kelemahan asas yang memerlukan penambahbaikan substantif. Terdapat empat aspek yang menimbulkan kebimbangan berkaitan pemisahan fungsi Peguam Negara dan pewujudan Pendakwa Raya yang perlu ditambah baik, seperti yang digariskan di bawah:

1. Mekanisme Pelantikan Pendakwa Raya

Proses pelantikan pendakwa raya tidak boleh dikuasai oleh hanya satu pihak melalui kuasa budi bicara. Cadangan RUU ini memberikan kuasa budi bicara yang luas dan mengulangi *status quo* dengan memindahkan kuasa pelantikan pendakwa raya daripada Perdana Menteri (PM) kepada Yang di-Pertuan Agong (YDPA). Perkara ini mustahak bagi melindungi institusi diraja daripada konflik politik yang mungkin berlaku di masa hadapan.

Walaupun ada peruntukan di dalam cadangan RUU ini bagi YDPA mendapatkan syor daripada Suruhanjaya Perkhidmatan Kehakiman dan Perundangan (SPKP), namun pelantikan ahli-ahli SPKP yang secara langsung dan tidak langsung sebenarnya dilantik oleh YDPA atas nasihat PM, dilihat mengekalkan campur tangan eksekutif di dalam mekanisme pelantikan Pendakwa Raya.

Proses pelantikan pendakwa raya perlu dibuat dengan pelbagai lapisan bagi mewujudkan mekanisme semakan, kawalan serta kebertanggungjawaban yang lebih telus dan terbuka. Syor yang dicadangkan adalah untuk melibatkan Parlimen sebagai institusi yang mempunyai keabsahan demokratik bagi menyemak dan menapis calon-calon daripada SPKP sebelum diperkenan pelantikannya kepada YDPA.

2. Mekanisme Penamatan Pendakwa Raya

Mekanisme penamatan Pendakwa Raya perlu dirangka dengan matlamat yang seimbang untuk melindungi autonomi institusi daripada pengaruh politik dan mengelakkan pemusatan kuasa hanya kepada seorang Pendakwa Raya.

Secara praktikal dan realistik, sebarang tatacara pelantikan atau penamatan harus telus, diterbit, disemak dan diluluskan oleh Parlimen. Tempoh dan jaminan jawatan juga perlu ada tetapi tidak sehingga membolehkan seseorang memegang kuasa pendakwaan tanpa had yang munasabah. Tempoh seorang Pendakwa Raya perlu ditetapkan selama tujuh tahun dan umur bersara wajib pada 66 tahun (sambungan enam bulan), tanpa pilihan untuk memperbaharui tempoh tersebut.

Selain itu, satu Akta Pemberi Kuasa perlu diwujudkan bagi menggariskan kuasa dan peraturan-peraturan pembuatan keputusan, proses dan sebab penamatan Pendakwa Raya supaya tidak ada mana-mana pihak yang memegang kuasa mutlak ke atas status jawatan ini.

3. Mekanisme Kebertanggungjawaban Pendakwa Raya

Pendakwa Raya perlu diberikan kebebasan yang berimbang agar jawatan ini dapat bertindak secara bebas tanpa campur tangan atau arahan, mengekalkan budi bicara untuk mendapatkan perundingan apabila wajar, dan mempunyai mekanisme kebertanggungjawaban yang jelas kepada Parlimen dalam melaksanakan fungsi dan kuasa mereka.

Pendakwa Raya hendaklah diwajibkan membentangkan laporan tahunan kepada Parlimen bagi menjelaskan kes-kes yang berkepentingan awam yang berprofil tinggi. Pendakwa Raya juga hendaklah diwajibkan hadir apabila dikehendaki oleh jawatankuasa parlimen yang ditentukan untuk menjawab soalan berkenaan dasar, prestasi dan pentadbiran pendakwaan.

Selain itu, garis panduan yang jelas dan terbuka kepada akses awam hendaklah diwujudkan bagi mengawal keputusan pendakwaan, ambang pembuktian, rundingan pengakuan bersalah serta pemberhentian prosiding.

4. Penggubalan Akta Pemberi Kuasa (Enabling Act)

Satu Akta Pemberi Kuasa juga perlu digubal bagi menggariskan seluruh peranan Pendakwa Raya dan perkhidmatan yang berkaitan yang tidak dapat sepenuhnya dimasukkan ke dalam pindaan perlembagaan. Akta Pemberi Kuasa ini antara lain perlu memperincikan:

- Tugas utama perkhidmatan pendakwaan
- Syarat-syarat penggunaan kuasa pendakwaan
- Peraturan dan tatacara pelantikan serta perjawatan
- Kod etika dan kod tatalaku
- Penyelarasan hubungan Peguam Negara dan Pendakwa Raya

Kami menegaskan bahawa reformasi ini memerlukan kesepaduan antara pindaan RUU, penggubalan Akta Pemberi Kuasa dan pengawalan kuasa budi bicara perlembagaan.

Peluasan frasa “menurut budi bicara” tanpa kawalan berupaya menimbulkan risiko yang menjejaskan kebertanggungjawaban. Oleh itu, ketiga-tiga komponen ini mesti dilaksanakan secara saling melengkapi bagi memastikan prinsip perlembagaan diterjemahkan kepada pelaksanaan yang telus, terkawal dan berakauntabiliti.

Sekalipun RUU ini merupakan langkah penting, keberkesanannya bergantung kepada ketelitian dalam menangani isu pelantikan, penamatan dan akauntabiliti Pendakwa Raya. Tanpa penambahbaikan yang sewajarnya, reformasi berisiko kekal bersifat formal. Justeru itu, kami menggesa Bahagian Hal Ehwal Undang-Undang, Jabatan Perdana Menteri (BHEUU) untuk mempertimbangkan cadangan ini demi memastikan reformasi yang benar-benar bermakna dan efektif.

Susulan penyerahan dokumen kepada pihak BHEUU, kami juga berharap agar satu sesi pembentangan lisan dapat dipertimbangkan bersama pihak-pihak berkepentingan. Kami percaya bahawa sesi tersebut akan memberi ruang kandungan tersebut diperincikan serta menjawab sebarang persoalan yang memerlukan penjelasan lanjut oleh mana-mana pihak.

Dikeluarkan bersama oleh:

- BERSIH
- C4 Center
- Projek SAMA
- IDEAS
- IKRAM
- Rasuah Busters
- Maha Balakrishnan

JOINT MEDIA STATEMENT

For Immediate Release

CSOs Submission to the Special Select Committee on AG-PP Separation Addresses Four Key Concerns Regarding Accountability of the Public Prosecutor

Kuala Lumpur, 2 April 2026: The proposed separation of the roles of the Attorney General and the Public Prosecutor, through the introduction of Articles 145A and 145B of the Federal Constitution, presents a critical opportunity to strengthen prosecutorial independence, reduce the risk of executive interference, and restore public confidence in the criminal justice system.

We, the undersigned civil society organisations, welcome the introduction of the Constitution (Amendment) (No. 2) Bill 2026 (“the Bill”) as an important step towards long-overdue institutional reform in Malaysia. We were invited by the Parliamentary Special Select Committee to participate in their stakeholder engagement session, during which we presented our submissions and recommendations for the Bill.

However, our analysis finds that the Bill, in its current form, contains several structural gaps that must be addressed to ensure the reform achieves its intended objectives. Without substantive improvements, the separation risks remaining formal rather than meaningful.

In our submission, we highlight four key areas of concern:

1. Appointment Mechanism for the Public Prosecutor

The proposed appointment process risks concentrating discretion within a narrow institutional framework. While the Bill transfers the appointment power from the Prime Minister to the Yang di-Pertuan Agong, the underlying influence of the executive remains, particularly through advisory mechanisms. This approach may inadvertently expose the monarchy to political pressures.

A more robust, multi-layered appointment process is needed. We recommend the inclusion of Parliament in reviewing and vetting candidates nominated by the relevant commission, thereby ensuring greater transparency, checks and balances, and democratic legitimacy.

2. Removal Mechanism for the Public Prosecutor

The removal process must strike a careful balance between safeguarding institutional independence and preventing excessive concentration of power. Procedures for both appointment and removal should be transparent and subject to parliamentary oversight.

We propose a fixed, non-renewable term of seven years, with a mandatory retirement age of 66 (with a possible six-month extension). In addition, an enabling law should clearly define the grounds, processes, and safeguards for removal, ensuring that no single actor holds disproportionate authority over the position.

3. Accountability Framework

Prosecutorial independence must be accompanied by clear and enforceable accountability mechanisms. The Public Prosecutor should be required to table annual reports in Parliament, particularly on cases of significant public interest.

Furthermore, the Public Prosecutor should be accountable to a designated parliamentary committee, with the obligation to appear when required to answer questions on policy, performance, and administration. Transparent and publicly accessible prosecutorial guidelines should also be established, covering key areas such as charging decisions, evidentiary thresholds, plea bargaining, and discontinuation of proceedings.

4. Enactment of a Comprehensive Enabling Act

A dedicated Enabling Act is essential to operationalise the constitutional amendments. This legislation should set out, in detail, the roles and responsibilities of the Public Prosecutor and the prosecution service, including appointment procedures, service structure, ethical standards, and the working relationship between the Attorney General and the Public Prosecutor.

We emphasise that this reform requires coherence across three elements: the proposed constitutional amendments, the enactment of an Enabling Act, and clear limits on the exercise of constitutional discretion. An expansion of the phrase “at his discretion” without adequate safeguards risks undermining accountability. These three components must therefore function in a complementary manner to ensure that constitutional principles are translated into implementation that is transparent, controlled, and accountable.

While the Bill marks an important milestone, its effectiveness will ultimately depend on how these critical issues are addressed. We therefore urge the Legal Affairs Division of the Prime Minister’s Department (BHEUU) and all Members of Parliament to carefully consider these recommendations to ensure that the reform delivers genuine independence, integrity, and public trust in Malaysia’s prosecution system.

Following the submission of the document to BHEUU, we also hope that a presentation session can be considered with relevant stakeholders. We believe such a session would provide an opportunity to further elaborate on the contents and to address any questions requiring clarification.

Jointly issued by:

- BERSIH
- C4 Center
- Projek SAMA
- IDEAS
- IKRAM
- Rasuah Busters
- Maha Balakrishnan